

Метою впровадження стратегії в організації або у відділі – є вихід на лідируючі позиції в рейтингу серед конкурентів, можливість стати кращим.

Таким чином, керівники організацій повинні звертатись до вже перевірених понять «стратегії» для вирішення проблем. Також, вміти прислухатись до сучасних умов управління та коректно впроваджувати нові поняття. Звернення до механізмів, які дозволяють цілісно підійти до аналізу стратегій ЗЕД організації дає змогу покращити показники конкурентоспроможності. Отже, ознайомлення з сучасним поняттям «стратегія» дає змогу розширити світогляд на проблему конкурентоспроможності організації, як в цілому так і в окремих підсистемах ЗЕД організації.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко А. Г. Формування моделі комплексного аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства // Економіка, фінанси, право. – 2005. – № 2. – 22-28 с.
2. Каплан Роберт С., Нортон Дейвід П. Збалансована система показників. Від стратегії до дії. – 2-е вид., Испр. і доп. / Пер. з англ. – М. : ЗАТ «Олімп-Бізнес». – 2006. – 512 с.
3. Миролюбова Т. В. Удосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах ринкової економіки: Автореферат дисертації на здобуття уч. ст. канд. ек. наук. – Скатеринбург, 1992.
4. Теслюк Н. П. стратегії підприємства по досягненні конкурентних переваг // Економіка, фінанси, право. – 2005. – № 11. – 17-20 с.
5. Яковлев А. І. Удосконалення методів визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності // Фінанси України. – 1998. – № 9. – 28-34 с.

Мізгерова А.В.

аспірант,

Уманський національний університет садівництва

ОСНОВНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Підвищення ефективності ведення сільського господарства значно залежить від розвитку галузі тваринництва, зокрема молочного скотарства. Це одна із стратегічних сільськогосподарських галузей України, що визначає продовольчу безпеку держави, якість харчування населення та має високий експортний потенціал. У зв'язку зі стрімким зростанням населення планети зрозумілим стає збільшення попиту на продукти харчування, зокрема на молочну продукцію. Таким чином, молочне скотарство сьогодні являється досить перспективним та інвестиційно привабливим видом діяльності [1].

Оскільки сьогодні в галузі молочного скотарства України спостерігається низька ефективність, то є доцільним діагностування і пошук шляхів поліпшення виробництва молока. Скорочення поголів'я корів призводить до зниження валового виробництва. Навіть поступове підвищення

продуктивності корів не може суттєво вплинути на розвиток галузі. Така ситуація ще раз обґрунтовує зменшення зацікавленості виробників молока у веденні такого бізнесу, особливо тепер, коли склалася складна політична і економічна ситуація в Україні. Ця галузь сільського господарства потребує нагальної реорганізації задля утримання конкурентоспроможних позицій на європейському ринку [3].

Серед регіонів України Черкаська область з виробництва молока займає провідне місце. Оскільки ситуація в економіці країни залежить від того, що відбувається в окремих регіонах, то збільшення ефективного ведення скотарства в областях і районах безпосередньо впливає на сільське господарство України в цілому.

Загалом по Черкаській області обсяги надоїв у 2013 році збільшилися порівняно з 2000 роком. Насамперед це відбулося за рахунок розширення валового виробництва молока у Чорнобаївському, Христинівському, Золотоніському і Звенигородському районах, які відзначилися найвищими показниками позитивної зміни надоїв молока від корів за останні 13 років. Стосовно відсоткового зменшення обсягів надоїв молока у 2013 році, то найбільше їх зниження відбулось у Черкаському, Чигиринському, Канівському і Кам'янському районах. Їх показники відносно 2000 року становлять -34%, -36%, -50%, -32% відповідно.

Таким чином, в цілому ситуація з виробництвом молока у Черкаській області задовільна, але серйозних позитивних зрушень за 13 років в обсягах виробництва молока не відбулося. Майже в половині районів спостерігаємо скорочення надоїв, в той час як попит на молочну продукцію невинно збільшується.

Ефективність виробництва молока залежить від ряду факторів. Нами була досліджена кореляційна залежність рівня рентабельності реалізації молока, % (у) від трьох факторів: витрати кормів на виробництво 1 ц молока, грн (x_1), середня ціна реалізації 1 ц молока, грн (x_2), виробництво молока на 1 працівника тваринництва, кг (x_3).

Після проведених розрахунків встановлено рівняння кореляційного зв'язку:

$$y = -55 + 0,07x_1 + 0,15x_2 + 0,001x_3.$$

Розрахований коефіцієнт множинної кореляції ($R = 0,82$) показує, що між трьома факторами і результативною ознакою існує тісний зв'язок. Коефіцієнт множинної детермінації ($R^2 = 0,68$) свідчить, що варіація рівня рентабельності реалізації молока на 68% обумовлюється трьома факторами (витратами кормів на виробництво 1 ц молока, середньою ціною реалізації 1 ц молока та продуктивністю праці працівників тваринництва), введеними в кореляційну модель. Це означає, що вибрані фактори в цілому впливають на досліджуваний показник.

Таким чином, збільшення витрати кормів на виробництво 1 ц молока призведе до підвищення рівня рентабельності реалізації молока на 0,07 в. п. Якщо середня ціна реалізації 1 ц молока збільшиться на 1 грн, то рівень

рентабельності підвищиться на 0,15 в. п., а зростання продуктивності праці працівників тваринництва на 1 кг підвищить рівень рентабельності на 0,001 в. п.

Одним із чинників, який має найвагомійший вплив на обсяги надоїв, є годівля корів. У табл. 1 розглянемо витрати кормів на виробництво молока.

Таблиця 1

**Витрати на виробництво одного центнера молока
в сільськогосподарських підприємствах Черкаської області, ц корм. од.**

Вид кормів	Роки							
	2001	2005	2009	2010	2011	2012	2013	Відхилення 2013 р від 2001 р(+,-)
Корми всіх видів	1,67	1,24	1,09	1,08	1,16	0,99	0,99	-0,68
з них концентровані	0,29	0,33	0,37	0,36	0,36	0,36	0,39	+0,1
Питома вага концентрованих кормів в загальному обсязі, %	17	27	34	33	31	36	39	+22 в.п.

Сформовано автором за даними Державної служби статистики України [4]

У витратах кормів на виробництво 1 ц молока за 13 років помітна загальна тенденція до їх скорочення. Це свідчить про введення інновацій у раціонах годівлі корів. Зокрема, відбувається збільшення використання концентрованих кормів (на 22 в. п. у 2013 р. порівняно із 2001 р.).

Проте, більшість підприємств України не можуть конкурувати на європейському ринку, через слабе інноваційно-інвестиційне забезпечення. Ми підтримуємо думку В. Діхтяр, що найбільш значущими перешкодами, які гальмують розвиток інноваційної діяльності в молочному скотарстві, є:

- слабка науково-дослідницька база, невідповідність підприємств до освоєння новітніх розробок, дефіцит інформації про нові технології і ринки збуту;

- дефіцит власних коштів та високі економічні ризики і тривалі терміни окупності інноваційних проектів;

- низька платоспроможність більшості агровиробників;

- неможливість впровадити інноваційні розробки в застарілу матеріально-технічну базу;

- обмежені можливості колективного скотарства внаслідок приватизації земель;

- відособленість молоковиробників від підприємств, які випускають науково-технічну продукцію, і від провайдерів, які здійснюють її реалізацію;

- відсутність прозорого ринку інноваційних розробок, а також суттєве відставання молочної галузі з освоєнням інновацій [2].

З усіх сільськогосподарських підприємств Черкащини, що займаються виробництвом молока, лише 64 отримали прибутки від його реалізації, а це 41% в 2010 р. та 45% в 2013 р. Але, навіть для цих підприємств державна

підтримка зводиться, в основному, лише за рахунок податку на додану вартість (97,3% від розміру державної підтримки в 2013 р.). Тому, підприємствам слід вишукувати власні кошти для поповнення основних видів техніки, враховуючи сучасні інноваційні процеси в аграрному секторі.

Внаслідок низької продуктивності тварин, недостатньої бюджетної підтримки з боку держави та низького рівня капіталізації сільськогосподарських підприємств, потенціал фінансового стимулювання інноваційної діяльності в галузі молочного скотарства в Україні дуже низький. Через відсутність якісно обґрунтованих бізнес-планів комерційні банки відмовляють у кредитуванні інноваційних проектів молоковиробничих підприємств, адже вважають таке інвестування надто ризиковим.

Таким чином, необхідно реорганізувати галузь молочного скотарства. На нашу думку, за нинішніх умов, доцільно використати закордонний досвід інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, взявши за основу наступні напрями розвитку:

- 1) раціональне й ефективне використання кормів і покращення їх якості;
- 2) впровадження енергозберігаючих та інтенсивних технологій;
- 3) модернізація, технічне переозброєння та автоматизація процесу виробництва молока;
- 4) створення інтелектуальних ферм, де об'єднуються процеси годівлі і доїння корів та управління тваринницьким господарством.

Як бачимо з досвіду іноземних ферм, для досягнення кращих результатів у молочному скотарстві необхідно забезпечити галузь достатньою кількістю якісних кормів, впроваджувати оптимальні сучасні технології. На сьогоднішній день цим питанням серйозно займаються господарства СПП «РВД-Агро» та СТОВ «Ломовате» (Черкаський р-н), СТОВ «Агрофірма «Маяк» (Золотоніський р-н), які вкладають значні кошти в розвиток тваринницької галузі, зокрема – молочного скотарства.

Отже, у Черкаській області обсяги надоїв молока поступово зростають, що обумовлено підвищенням продуктивності корів. Одним із чинників, який має найвагомий вплив на даний показник, є їх годівля. Це свідчить про введення інновацій у кормовиробництво. Зокрема, в раціони кормів більше вводять концентрати.

Хоча по Україні в цілому, і зокрема у Черкаській області є конкурентоспроможні підприємства, що займаються молочним скотарством, їх інноваційно-інвестиційне забезпечення не є стійким. Тому це питання потребує детальнішого вивчення і аналізу. А оскільки наша країна поступово виходить на європейські ринки, нам слід звернути увагу на молочне скотарство провідних сільськогосподарських країн світу.

Список використаних джерел:

1. Молочне скотарство – українська «нафта» / газета «Агробізнес сьогодні». – № 6(229) березень 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agro-business.com.ua/component/content/article/956.html?ed=58>.

2. Розвиток молокопродуктивного під комплексу / Віктор Діхтяр «Агро Перспектива» 1/2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://farmerplus.com/main/animal-husbandry/582-rozvitok-molokoproductivnogo-pdkompleksu.html>.

3. УАК: Про СОТ, тваринництво та молочне скотарство. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroprom-ua.com/articles/329>.

4. Статистичний збірник «Регіональний розвиток Черкаської області за 2013 рік. – За ред. В. П. Приймак. – Черкаси, 2014.

Рушанян С.С.

студентка;

Літинська В.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет*

МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах господарювання успішне функціонування підприємств базується на постійному підвищенні ефективності виробництва за рахунок інноваційного розвитку та модернізації. Однак, успішність інноваційного розвитку значною мірою залежить від системи мотивації та стимулювання до інноваційної діяльності персоналу підприємств.

Система стимулювання повинна пробуджувати в усіх учасників інноваційного процесу мотиви до творчої праці, створювати взаємовигідний економічний механізм регулювання їхніх взаємовідносин.

Проблеми розвитку інноваційної діяльності є предметом активних наукових досліджень багатьох вчених. Значний внесок у розвиток теорії інноваційної діяльності зробили такі зарубіжні вчені, як: Д. Вольф, В. Джевонс, П. Друкер, Р. Нельсон, М. Портер, А. Сміт, І. Фішер, Й. Шумпетер.

Питання мотивації в інноваційній діяльності висвітлювали у своїх роботах такі зарубіжні фахівці як: П. Абардін, Дж. Дамблотон, П. Друкер, Д. Канеман, Дж. Нейсбіт, Т. Пітер, Дж. Ронен, Р. Уотермен та інші.

До кола вітчизняних науковців, які досліджували дану проблему, належать Т. Білоброва, Н. Гончарова, С. Занюк, Н. Краснокутська, Ю. Макогон, М. Семикіна та інші.

Інноваційна діяльність персоналу як об'єкт мотивації – це здатність та прагнення працівників до розробки і впровадження нововведень шляхом застосування творчих, професійних та інтелектуальних здібностей за умов формування керівництвом потреби персоналу у пізнанні та продукуванні нових знань [3].

Необхідною умовою для інноваційного розвитку будь-якого підприємства є усвідомлення необхідності інновацій з боку керівництва та внутрішня готовність до їх впровадження.